

GLAZBA vas vodi u drugi svijet.

Maestro virtuoz

Četvrtak, **18. veljače** 2021. u **20 sati**
Lauba,
Prilaz baruna Filipovića 23a

Majstorski ciklus

**Simfonijski orkestar HRT-a
Massimo Quarta, violina i dirigent**

Majstorski ciklus

**Simfonijski orkestar HRT-a
Massimo Quarta, violina i dirigent**

Izravni prijenos na Trećem programu
Hrvatskoga radija i Trećem programu
Hrvatske televizije.

Koncert se održava bez publike uz
poštivanje epidemioloških mjera.

01

Rudolf Matz
Passacaglia za violinu i gudače

Camille Saint-Saëns
Havanaise za violinu i orkestar u F-duru, op. 83

Camille Saint-Saëns
Introdukcija i Rondo capriccioso u a-molu, op. 28

Georges Bizet
Simfonija u C-duru
Allegro vivo
Adagio
Allegro vivace
Allegro vivace (Finale)

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije

jedan je od najstarijih europskih radijskih orkestara: izrastao je iz orkestra osnovanog 1929. godine pri tadašnjem Radio-Zagrebu, samo šest godina nakon osnutka prvog europskog radijskog orkeстра. Današnji naziv nosi od 1991. godine. U početku vezan isključivo uz program, od 1942. nastupa i javno, no izravni prijenosi koncerata i snimanja ostaju sastavni dio njegova djelovanja.

Prvi javni koncertni ciklus, uz nazočnost publike i radijski prijenos, održan je u Hrvatskom glazbenom zavodu. Među tadašnjim dirigentima najčešće se javljaju Lovro Matačić, Krešimir Baranović, Boris Papandopulo, Mladen Pozajić, Dragan Gürtl, a potom Friedrich Zaun, Milan Sachs, Slavko Zlatić, Ferdinand Pomykalo... U poslijeratnim godinama, svoj dirigentski rad za orkestar ponavljše vezuju Milan Horvat, Antonio Janigro i Stjepan Šulek, a 1962. uvodi se pozicija šefa dirigenta. Šefovi dirigenti bili su Pavle Dešpalj, Krešimir Šipuš, Josef Daniel, Oskar Danon, Milan Horvat, Uroš Lajovic, Vladimir Kranjčević i Nikša Bareza. Od sezone 2015./2016. na toj je funkciji maestro Enrico Dindo.

Jedinstvenom programskom orientacijom, u čijem je središtu kontinuirano izvođenje i poticanje nastanka djela hrvatskih autora, uz njegovanje standardnog, ali i manje poznatog repertoara, Simfonijski orkestar HRT-a profilirao se u jedno od ključnih izvodačkih tijela u Hrvatskoj. I za vrijeme Domovinskog

rata, početkom 1990-ih godina, Simponičari su održali desetke koncerata na bojištima, od Osijeka, Pakraca, Lipika, Đakova, Gospića, Vinkovaca i Bošnjaka do Šibenika, Zadra, Karlovca, pa i Sarajeva. Orkestar redovito sudjeluje na festivalima i manifestacijama kao što su Muzički biennale Zagreb, Dubrovačke ljetne igre, Osorske glazbene večeri, Glazbene večeri u sv. Donatu, edukativni koncerti za djecu i mlađe u suradnji s HGM-om, natjecanja mladih glazbenika... Koncerti dugogodišnjih preplatničkih ciklusa, samostalnog Majstorskog ciklusa i ciklusa u suradnji sa Zborom HRT-a - Kanconijer, na kojima ugošćuje vodeće hrvatske i inozemne dirigente i soliste, održavaju se u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog te se izravno prenose na Trećem programu Hrvatskog radija i emitiraju na Trećem programu Hrvatske televizije. Velik broj audio i video snimki pohranjuje se u arhivu HRT-a i dostupan je putem multimedijalne platforme HRTi.

Među mnogim dirigentima i solistima s kojima je orkestar surađivao bili su Igor Markević, Franz Konwitschny, Claudio Abbado, Lorin Maazel, Zubin Mehta, Ernst Bour, Krzysztof Penderecki, André Navarra, Leonid Kogan, Henryk Szeryng, Aldo Ciccolini, Ruža Pospiš-Baldani, Dunja Vejzović, Dubravka Tomšić-Srebotnjak, Rudolf Klepač, Ivo Pogorelić, Vladimir Krpan, Mstislav Rostropović, Maksim Fedotov, Edita Gruberova, José Carreras, Ruggero Raimondi, Barbara Hendricks, Luciano Pavarotti... U posljednjih nekoliko sezona na čelu orkestra gostovali su

primjerice Mladen Tarbuk, Aleksandar Marković, Valerij Poljanski, André de Ridder, Ivan Repušić, Johannes Kalitzke, Pascal Rophé, Stanislav Kočanovski, Ivo Lipanović, a među solistima bili su Stephen Kovacevich, Pavao Mašić, Aleksandar Madžar, Radovan Vlatković, Martina Filjak, Aleksandar Buzlov, Ivana Bilić, Gordan Tudor, Javor Bračić, Håkan Hardenberger, Roman Simović, Andrea Lucchesini, Aljoša Jurinić, Leon Košavić, Goran Filipec, Monika Leskovar, Mischa Maisky...

U diskografском opusu ističu se autorski albumi hrvatskih skladatelja Stjepana Šuleka, Milka Kelemenja i Mire Belamarića, serija CD-a posvećenih šefovima dirigentima Orkestra te CD *Donizetti Heroines* s Elenom Mošuc, Zborom HRT-a i maestrom Ivom Lipanovićem (Sony Classical, 2013.) Peterostruki album *Stjepan Šulek (1914. – 1986.): 8 simfonija* (HRT, Cantus, HDS, 2013.) nagrađen je diskografском nagradom *Porin*. Izvedba Koncerta za alt sakofon i orkestar Pavla Dešpalja, uz solista Gordana Tudora pod ravnjanjem maestra Pavla Dešpalja zaslужila je *Porin 2016.* u kategoriji 'najbolja izvedba klasične skladbe'. Među recentnim izdanjima su snimke prve hrvatske opere *Ljubav i zloba* Vatroslava Lisinskog, uz soliste, Zbor HRT-a i maestra Mladena Tarbuka (HRT, 2017.) te opere *Nikola Šubić Zrinjski*, pod ravnjanjem Ive Lipanovića (HRT, 2018.). U povodu 80. obljetnice postojanja, objavljena je monografija o djelovanju orkestra, uz dvostruki album na koji su uvrštene snimke šefova dirigenata: Milana Horvata, Krešimira

Šipuša, Josefa Daniela, Pavla Dešpalja, Vladimira Kranjčevića, Oskara Danona, Uroša Lajovica i Nikše Bareze.

Simfonijski orkestar HRT-a dobitnik je nagrade *Judita 59.* Splitskog ljeta (2013.)

„Utjelovljenje elegancije“, riječi su kojima je *American Record Guide* opisao **Massima Quartu**, dok je *Diapason* ocijenio da „energija i senzibilnost njegova sviranja, čistoća njegova zvuka i elegancija diktije lišena naglasaka, njegovu stilu daju nježnost i profinjenost kakva se rijetko čuje“.

Afirmiran kao jedan od najbriljantnijih talijanskih violinista svih vremena, Massimo Quarta stalni je gost uglednih međunarodnih festivala i orkestara. Nastupa s dirigentima kao što su Yuri Temirkanov, Myung-whun Chung, Christian Thielemann, Daniel Harding, Daniele Gatti, Vladimir Jurowski, Isaac Karabtchevsky i sir Peter Maxwell Davies. Djeluje i kao dirigent, pa je, uz ostalo, bio umjetnički i glazbeni direktor Filharmonijskog orkestra UNAM iz Mexico Cityja (OFUNAM) od 2016. do 2020. Nastupao je na čelu Kraljevske filharmonije iz Londona, Nizozemskog, Šenženskog, Sønderjyllandskog te Berlinskog simfonijskog orkestra, Orkestra talijanske Švicarske, Filharmonije Malaga, Jugozapadnonjemačkog komornog orkestra, Orkestra Arturo Toscanini iz Parme, Komornog orkestra Akademije Sveta Cecilija, Praškog

komornog orkestra i Zagrebačke filharmonije. Uz suradnju sa Simfonijskim orkestrom HRT-a, uskoro ga očekuju i nastupi uz nekoliko vodećih talijanskih komornih orkestara te novi diskografski projekti.

Snimka Paganinijevih *Šest violininskih koncerata* (koje je izvodio kao solist i kao dirigent) smatra se referentnom zbog svojega inovativnog pristupa virtuozitetu. Kao solist i dirigent, uz Orkestar Haydn iz Bolzana, zabilježio je *Violinski koncerte br. 4 i 5* Henrika Vieuxtempsa, a Mozartove koncerte za dva i tri klavira snimio je uz Kraljevsku filharmoniju iz Londona.

Vrlo angažiran kao komorni glazbenik, Massimo Quarta redovito nastupa na podijima uglednih koncertnih dvorana i festivala diljem Europe, Azije i Južne Amerike, s repertoarom u rasponu od glazbe J. S. Bacha do suvremenih djela, nerijetko pisanih upravo za njega.

Djeluje kao profesor na Konzervatoriju Talijanske Švicarske u Luganu te je član Akademije Sveta Cecilia iz Rima. Svira instrument graditelja Giuseppea Antonija Rocce iz 1840.

Skladatelj, violončelist i glazbeni pedagog, dirigent, komorni glazbenik i aktivni glazbeni djelatnik, **Rudolf Matz** (1901. – 1988.), potekao je iz skladateljskog razreda Blagoja Berse na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a violončeloje učio kod Umberta Fabbrija, Jurice Tkalčića i Václava Humla. Humlu, znamenitome zagrebačkom violinistu i ocu zagrebačke violinističke škole, Matz je posvetio **Passacagliu** za violinu i gudački orkestar („mom prijatelju i učitelju“). Djelo je napisao 1943. godine, partitura je objavljena u Zagrebu 1954. godine, a kako prenosi Krešimir Kovačević u *Hrvatskim kompozitorima i njihovim djelima*, Huml je redigirao solističku dionicu. Solistička violina nastupa uz gudački orkestar koji je postavljen četveroglasno, za dionice prve i druge violine, viole, te zajedničku dionicu violončela i kontrabasa.

Karakteristična tema passacaglie u trodobnoj mjeri i ritmu s pravilnom izmjenom kratke i duge jedinice (s manjim iznimkama) javlja se odmah s početka u najdubljoj dionici gudača, a već tijekom svojega izlaganja dobiva kontrapunktsku nadopunu u gornjim glasovima. U prvoj varijaciji tema se, u skladu biti passacaglie, ponavlja, ali se u najgornjem glasu gudačkog orkestra istodobno javlja i druga tema. Na način ostinata, kontrapunktski usklađene teme neprekidno se ponavljaju tijekom skladbe, katkad s manjim izmjenama, a u gornjim glasovima orkestra i solističkom instrumentu razvijaju kontrapunktske varijacije s raznolikim ritamskim i melodijskim odnosima.

Iznimno u devetoj varijaciji tema iz basa prelazi u solističku violinu, isključivo kojoj je prepustena deseta varijacija. Tonalitet je g-mol, koji se prema određenom planu povremeno mijenja u pojedinim varijacijama.

Djelo je 28. veljače 1946. prizveo Ivan Pinkava, ugledni poslijeratni violinist, koncertant, komorni glazbenik i violinski pedagog, Humlov nasljednik na Muzičkoj akademiji u Zagrebu te koncertni majstor u Zagrebačkim solistima, Zagrebačkoj filharmoniji, kao i u više sastava radijskog orkestra čiji je nasljednik današnji Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije. Orkestrom Zagrebačke filharmonije u večeri prizvedbe ravnio je Friedrich Zauh.

U rujnu 1887., **Camille Saint-Saëns** (1835. – 1921.), u tom trenutku pedesetdvogodišnjak, skladao je **Havanaise u E-duru, op. 83**, izvorno u verziji za violinu i klavir, zatim i kao koncertantno ostvarenje uz pratnju orkestra. Za razliku od više prethodnica skladanih za violinu, djelo nije posvetio španjolskom virtuozu Pablo de Sarasateu, već kubanskom violinističkom virtuozu Rafaelu Díazu Albertiniju, s kojim je povremeno surađivao kao pijanist. Djelo je ubrzo postalo popularno među violinistima, koji su ga, kao i u večerašnjem programu, nerijetko povezivali s *Introdukcijom i rondom capricciosom*; oba su natopljena španjolskim folklornim melosom, vrlo popularnim među francuskim skladateljima toga doba. *Havanaise* je inače francuski naziv za španjolski ples

habaneru, koja sredinom 19. stoljeća ulazi u europsku umjetničku glazbu, većinom kod francuskih i španjolskih skladatelja, a poznati je primjer Bizetova aria *L'amour est un oiseau rebelle* iz opere *Carmen*. Muzikolog François-René Tranchefort djelo je nazvao „bojnim konjem“ svih violinista, a i danas je jedno od omiljenih uspješnica violinističkoga repertoara.

Potkraj života, Camille Saint-Saëns zabilježio je sjećanja na španjolskog violinističkog virtuosa Pabla de Sarasatea, kojemu je 1863. posvetio večerašnje virtuozno djelo - ***Introdukciju i Rondo capriccioso u a-molu, op. 28*** - čija je popularnost znatno nadrasla popularnost njegovih triju violinskih koncerata:

„Godine su protekle otkako mi se javio Pablo de Sarasate, mladolik poput proljeća (bilo mu je samo petnaest godina, op.a.), a već nevjerojatno popularan... Na krajnje opušten način upitao me da mu napišem koncert. Polaskan i oduševljen njegovom molbom, održao sam obećanje te mu skladao Koncert u A-duru... Poslije sam mu napisao i *Rondo capriccioso* u španjolskom stilu, pa i Koncert u h-molu... Oni koji su posjećivali moje glazbene soareje ponedjeljkom dobro se sjećaju brillantnosti mojega slavnog prijatelja... Godinama poslije nijednog violinista nisam mogao nagovoriti da svira u mojoj kući, toliko su bili zastrašeni mogućnošću usporedbe“.

Izvorno je skladatelj planirao ovo ostvarenje manjeg opsega u dva međusobno povezana

dijela iskoristiti kao finalni stavak Koncerta u A-duru, op. 20. No kada je stavak samostalno izведен, te nakon što je našao na oduševljenje publike, odlučio ga je objaviti kao zasebnu skladbu. Posebnu popularnost djelo je uživalo u ranim godinama diskografije, prije pojave LP-ja, jer je trajanjem točno zauzimalo dvije strane 12-inčne gramofonske ploče.

Georges Bizet (1838. – 1875.) doživio je prizvedbu svoje velike operne uspješnice *Carmen* kratko prije smrti, ali ne i njezinu golemu popularnost. ***Sinfonija u C-duru*** njegovo je vrlo rano djelo, skladano tijekom studenog 1855. godine, ali je prizvedeno, pak, šezdeset godina nakon autorove smrti, 26. veljače 1935. u Baselu pod dirigentskim vodstvom Felixom Weingartnerom.

Priča o Bizetovu jedinom simfonijском ostvarenju mogla bi početi negdje prvom polovinom 1930-ih, kada je udovica Geneviève Bizet-Straus, vlasnica ultrapopularnoga pariškog salona, koja je svojega prvog muža nadživjela čak pola stoljeća, mladome skladatelju i glazbenom kritičaru Reynaldo Hahnu, svojemu tadašnjem miljeniku, povjerila odeblju zbirku Bizetovih neobjavljenih rukopisa, među kojima i *Sinfoniju u C-duru*. Godine 1933. Hahn je ovu zbirku darovao Pariškom konzervatoriju, ali nije pokazao previše visoko mišljenje o *Sinfoniji*. Tako je barem prenio Bizetovu škotskom biografu D. V. Parkeru. Parker se ipak obratio svojemu starom prijatelju Felixu Weingartneru

s molbom da provjeri vrijednost ostvarenja, a slavni dirigent kod sljedećeg posjeta Parizu nije propustio posjetiti Konzervatorij i ispuniti molbu. Ostao je zadivljen, a praisvedba djela postigla je toliki uspjeh da je već do kraja sezone obišla cijeli svijet. Globalnu popularnost djelu je donijela, međutim, baletna produkcija Georgea Balanchinea, premijerno prikazana u Pariškoj operi 1947. godine.

U doba nastanka skladbe, Bizet je imao tek sedamnaest godina i bio je još student u razredu Charlesa Gounoda na Pariškom konzervatoriju. Nikad nije zanijekao utjecaj koji su djela njegova učitelja imala na njega. Što više, Gounodovu vrlo uspješnu *Sinfoniju u D-duru* imao je zadatak transkribirati za dva klavira, što bi moglo dodatno objasniti stilске sličnosti koje znanstvenici uočavaju u tim dvama djelima. Možda je to i razlog što se sâm Bizet nikada nije angažirao na izvedbi i objavljuvanju svojega djela, koje je danas unatoč tome postalo sastavnim dijelom simfonijskog repertoara.

Nataša Leverić Špoljarić

Simfonijski orkestar HRT-a

Violine I

Sergej Evseev, koncert-majstor; Marin Maras, zamjenik koncert-majstora;
Silvio Balaz, Ivana Čuljak, Ivana Šambar, Tanja Tortić, Tomislav Vitković, Ivana Žvan

Violine II

Ivana Penić Defar, vođa dionice; Dunja Delač, zamjenica vođe dionice; Matija Jančec, Sanja Kociper, Vesna Katić, Slavko Vinceković

Viole

Marija Andrejaš, vođa dionice; Jelena Jordan, zamjenica vođe dionice;
Francesco Bozzo, Domagoj Ugrin, Tajana Valentić

Violončela

Branimir Pustički, vođa dionice; Melanija Galeta Belić, zamjenica vođe dionice; Marijana Vukovojac-Dugan

Kontrabasi

Vedran Kuštrak, vođa dionice; Dinko Stipaničev, zamjenik vođe dionice

Flaute

Ivana Grašić I, Darija Zokić II

Oboe

Dario Golčić I, Jelisaveta Barbulović II

Klarineti

Domagoj Pavlović I, Božidar Ladašić II

Fagoti

Žarko Perišić I, Anita Magdalenić II

Rogovi

Petar Kšenek I, Ivica Novak II, Marijan Pečevski III, Zoran Katić IV

Trube

Vedran Kocelj I, Ivan Medi II

Timpani

Hrvoje Sekovanić

NAKLADNIK: Hrvatska radiotelevizija
ZA NAKLADNIKA: Kazimir Bačić, glavni
ravnatelj HRT-a
ODGOVORNA UREDNICA IZDANJA: Ivana
Kocelj, rukovoditeljica Rj Glazba HRT-a
UREDNUCA: Ana Vidić
LEKTURA: Marija Bilić
OBLIKOVANJE: Gordana Pogledić Jančetić
FOTOGRAFIJE: Arhiva HRT-a

Glazba HRT-a
Prisavlje 3
10 000 Zagreb
01 634 3549

Glazba HRT-a , Prisavlje 3, 10000 Zagreb, tel. 01 634 3549, 634 3491 e-mail: glazba.hrt@hrt.hr <http://glazba.hrt.hr>